

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas

Informatīvais izdevums

JAUNIE VĀKI

Nr. 2017/01 (12)

Rīga

Katalogs izdots Braila raksta nodaļā
Strazdumuižas ielā 80, Rīgā, LV-1024
Tālrunis: 67522131
e-pasts: **gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv**
Bibliotēkas mājaslapa: **www.neredzigobiblioteka.lv**
Twitter.com — **@LNerB**
Draugiem.lv — **draugiem.lv/neredzigobiblioteka.lv**
Facebook.com — **www.facebook.com/LNerB**

Ziņas par grāmatām un citiem jaunumiem

Šī informatīvā brošūra ir par Latvijas Neredzīgo bibliotēkā reproducētām grāmatām Braila rakstā un citiem jaunumiem. Brošūra iznāk reizi gadā un to bez maksas var saņemt bibliotēkas Lasītāju apkalpošanas nodaļā (t.sk. visās LNerB filiālbibliotēkās).

Lai godam tiktu sagaidīts Latvijas jubilejas gads, kad tiks svinēta valsts simtgade, 2017. gadā reproducēto grāmatu sarakstā tika iekļauti tikai latviešu autoru darbi ar uzsvaru uz grāmatām, kurās tiek aprakstīta Latvijas vēsture un to veidotāji.

Tā kā 2017. gadā bibliotēka piedzīvoja pārcelšanos uz jaunām telpām un nodaļas darbs uz laiku tika apturēts, tad divas reprodukcijas plānā paredzētās grāmatas: Garlībs Merķelis «Latvieši» un Māris Rungulis «Gliemežvāki» tika pārcelti uz 2018. gada darba plānu.

Savukārt Reiņa un Matīsa Kaudzītes pazīstamākais romāns «Mērnieku laiki» 2018. gadā piedzīvos savu 3. izdevumu Braila rakstā. Atgādinām, ka 1. izdevums Brailā iznāca 1928. gadā (daži sējumi no pirmā metiena ir apskatāmi bibliotēkas lasītavā «Braila raksta grāmatu muzejā»), bet 2. izdevums — 1966. gadā. Tā kā grāmatas pēdējais izdevums vairāk nekā 50 gadu laikā bija fiziski nolietots un to vairs nebija iespējams restaurēt, tad tika pieņemts lēmums uz Latvijas simtgadi izdot grāmatu jaunā izpildījumā. Jāpiebilst, ka šajā grāmatā papildus būs iekļauta arī skaidrojoša informācija labākai teksta uztverei un vēsturisko notikumu izpratnei.

Zemāk sniedzam sīkāku informāciju par grāmatām Braila rakstā, kas reproducētas 2017. gadā. Šoreiz tās ir sadalītas tikai divās tematiskajās kategorijās: «Oriģināl-literatūra» un «Skolas obligātā literatūra».

ORIĢINĀLLITERATŪRA

Skujenieks Knuts. «MANA DZĪVE NOKALPOTĀ» (1 sējumā)

Knuta Skujenieka dzejoļu krājumā «Mūsu dzīve nokalpotā» apkopoti dzejnieka darbi, kas tapuši no 1996. līdz 2005. gadam. Pats autors par šo krājumu ir teicis tā: *«Es nemācēšu pateikt tik strikti, ko nozīmē dzīve nokalpotā. Un arī to, kam domāta šī mūsu dzīve. Ja mācētu, tad droši vien dzejoļu vietā būtu uzrakstījis kaut ko citu. Varu apgalvot tikai to, ka šajās dzejas rindās ir vairāk lepnuma nekā pazemības. Arī to, ka mēs varam sākties ar otru cilvēku, turpināties draugos, paaudzē, tautā un, kas zin, vēl tālāk. Ja es arī to jau zinātu iepriekš, dzejolis nebūtu radies.»*

Savukārt Braila raksta nodaļas maketētāja Herma Cīrule savā apskatā par grāmatu avīzītē «Bazūne» (Nr. 3(67)) rakstīja: *«Starp jēdzieniem «mīlestība» un «kalpošana» gribas likt vienlīdzības zīmi. Un ir viss šajā dzīvē: gan skarbā ziema, gan pavasaris ar ziedu smaržu, kas liek noreibt, gan svelmaina vasara. Un nu ir rudens un, kad tu atskaties uz nokalpoto-nodzīvoto dzīvi, tad apcirkņi ir pilni ar bagātīgu ražu. Taču autors to nereklamē. Šajā dzīves rudenī autors šķiet raugās uz pasauli ar rīmtu mieru, ar mūžības domām un skatu uz*

mūžību. Un domās ir viedums un gudrība, atmiņas, skumjas, taču bez pirmreizējā skaudruma. Arī ironija.»

Muciniece Kristīne. «ATBRĪVOT SARGĀTĀJU.

Eņģeļu acis»

(3 sējumos)

Šī ir triloģijas «Eņģeļu acis» trešā, noslēdzošā grāmata.

Neliels citāts no grāmatas: *«Uz zemes katrs mirklis ir mācību stunda, lai mūsu Dvēseles augtu. Un tam, vai mēs to apzināties vai ne, nav nozīmes. Tā vienkārši notiek. Jo mēs krājam pieredzi. Reizēm šķiet, ka pieredze ir pārāk smaga, vai, ka tā ir slikta. Nav sliktas, vai labas pieredzes. Ir tikai pieredze! Tā mēs augam. Tā nobriest mūsu Dvēseles. Neviens nekad nav teicis, ka ceļš uz Gaismu ir viegls. Taču apzinoties patiesību par savu īsto būtību, par savu brīvību, pazūd bailes, pazūd drāma, pazūd vajadzība spēlēt upuru lomas... Mēs pasaulē sākam dzīvot caur Sirdi, nevis caur prātu, caur tīrām sajūtām, nevis emocijām. Mēs pasaulē sākam vērties vaļējām acīm. Te un tagad.»*

Kota Laima. «MIERIELAS VILKME»

(4 sējumos)

Grāmatas notikumi lielākoties norisinās uz Miera ielas Rīgā. Šīs grāmatas Braila raksta izdevuma redaktors Ivars Ozoliņš avīzītē «Bazūne» (Nr. 4(68)) rakstīja: *«Rakstniece ir savākusi ļoti interesantu un patiesu informāciju par dažādām dzīves jomām — psiholoģiju, medicīnu, vēsturi, ģeogrāfiju, par latviešu atšķirīgo mentalitāti un rakstura īpašībām salīdzinājumā ar citām*

tautām, pa brīžam ironizējot par tā sauktajām latviskajām rakstura īpašībām.»

Grāmata var šķist «murgaina» un smaga, tomēr brīdī, kad lasītājs aprod ar autores rakstības stilu, tā sniedz baudījumu un rosina pārdomas. *«Autore smīdina ar personāžu reālistiski pārspīlētajiem raksturiem, kaitina ar noslēpumaino patiesību, kas «prasmīgi» kā odere, tiek izvērsta uz āru un pētīta zem lupas. Laima Kota atklāj latvieša dabu — mājās, darbā, kafejnīcā, kapos, uz ielas, jūrā, upē, kalnā, Latvijā un pasaulē, karstumā un aukstumā, laimē un nelaimē. Ja ar to nepietiek — Tevi uz izbrīnu paķers citu tautu kolorītās īpatnības,»* tā par grāmatu saka korektore Vineta Bite.

Sast. Bergmane Anta. «MŪSU KAROGA STĀSTI: 1940 — 1991»

(3 sējumos)

Antas Bergmanes sastādītajā vēsturisko atmiņu grāmatā savijas dažādi stāsti par cilvēkiem un notikumiem no 1940. līdz 1991. gadam, kas neļāva mūsu valsts simbolam — karogam — zust no paaudžu atmiņas. Tajā ir apkopoti dažādu autoru stāsti, kas ir atsevišķi attiecīgā laika posma redzējumi viņu acīm un ko ir nepieciešams saglabāt nākamajām paaudzēm.

Grāmatas literārā konsultante Anda Līce ir teikusi: *«Kā bija iespējams, ka padomju vajāšanu gados gandrīz nepieejamos torņos un augstos kokos ik pa laikam uzziedēja sarkanbaltsarkanie karogi un ka no tiem tik ļoti baidījās okupācijas vara? Ko šodien dara karogu vilcēji, kas ar viņiem notika pēc tam, un vai tiešām visus notvēra un sodīja? [...] Lai neizbalotu to brīžu spožums,*

jāsargās banalizēt tā laika brīvības alku augstākos punktus, kas savu vērtību nav zaudējuši arī šodien. Par laimi, mums ir vērtības, kas nenoveco: himna, valsts karogs un tautas gars, kas nebeidz dzīt jaunas atvases.».

Baumane-Auza Dita. «DZĪVES KRĀSAS PASAKĀS» (ar 3D ilustrācijām)

(1 sējumā)

Grāmatā apkopotas terapeitiskas pasakas pieaugušajiem un bērniem.

Autore vēlas, lai lasot šīs pasakas, vecāki kļūtu emocionāli tuvāki saviem bērniem un par galveno vērtību uzskatītu ar gandarījumu kopā pavadīto laiku.

Šīs pasakas var noderēt gan ģimenēs, gan arī kā metodisks materiāls izmantošanai skolās, bērnu izglītības, aprūpes un rehabilitācijas iestādēs, lai uzlabotu gan pieaugušo, gan bērnu emocionālo, garīgo un fizisko veselību. Pasakas arī rosina sabiedrību domāt un rūpēties par emocionālajām, garīgajām un ģimeniskām vērtībām.

Katras pasakas beigās ir koncentrēts vēstījums ar aicinājumu veidot mākslas darbu, pārrunāt izlasīto, domāt un pašiem radīt atziņas savai dzīvei. Trijām no tām ir izveidotas 3D ilustrācijas no papīra. Grāmata Braila rakstā pieejama bibliotēkas lasītavā.

Bramnika-Vulfsona Emma. «ES APPRECĒJU ROMANTIĶI. Mavriks Vulfsons — politiķis, diplomāts, publicists un liriķis»

(6 sējumos)

Šī grāmata veltīta Trešās atmodas 20. gadadienai un Dziesmotās revolūcijas simbola Mavrika Vulfsona

90. dzimšanas dienai. Tā ir Emmas Bramnikas-Vulfsones atmiņu grāmata par viņas otro vīru Mavriku, kas balstīta uz patiesiem vēstures notikumiem XX gadsimta otrajā pusē Latvijā, Eiropā un pasaulē.

Grāmatā savijas trīs galvenās tēmas: Latvijas Trešā atmoda un valsts neatkarības atgūšana, PSRS sabrukums un Mavriks Vulfsons kā personība.

Grāmata ir apjomīga, tomēr tā sniedz daudz vairāk nekā tikai vēstures apskatu. Tāpēc lasītājs nenožēlos tai veltīto laiku.

Tilaks Dzintars. «PIĶIS UN ZĒVELE jeb Latvju biznesa nacionālās īpatnības»

(3 sējumos)

Grāmata brīviem brīžiem, kas liks pasmaidīt un aizmirst nogurumu. Pats autors saka tā: *«Kārtīgam latvietim viss ir buntītēs. Bez tēju buntītēm ir arī pa buntītei tipisko īpašību, vājību, stereotipu. Buntīte varēšanas un buntīte nedrošības, arī — sava naivuma buntīte. Vienīgi pašironijas buntīte tāda paplāna, it īpaši, ja kuplā lepnuma buntīte karājas blakus. Nu, re — vispirms kuplinot veselīgu pašironiju, tad sajaucot kopā no visa pa drusciņai, tapa tipiski latvisks uzlējums, kuru malkot, lasīt, šad tad tipiski latviski nosmīnot: tas nav par mani.»*

Rubenis Juris. «VIŅA UN VIŅŠ»

(5 sējumos)

Grāmata, kas sabiedrībā savulaik izraisīja lielu ažiotažu un kuru Latvijas Kristīgā radio direktors Tālivaldis Tālbergs aicināja dedzināt un pašu autoru

izslēgt no baznīcas. Tomēr jau grāmatas ievadā autors brīdina savus lasītājus, ka viņa mērķis nav bijis sarakstīt rāmu un «pareizu» atbilžu grāmatu. Ka tā noteikti ļaus lasītājam pašam izvēlēties kam piekrist un kam nē. Tātad izdarīt izvēli autors atstāj paša lasītāja ziņā.

Grāmatā ir aplūkotas tādas tēmas kā mīlestība, attiecības, sekss, kas apvieno arī cilvēka sevis apzināšanu un attīstību, attiecības ar Dievu, attiecības laulāto starpā un dažādas konfliktsituācijas. Šī grāmata noderēs cilvēkiem, kuri vēlas sevī kaut ko mainīt vai atbildēt uz jautājumu: kāpēc ar mani tā notiek?

«Mani uzrunāja Jura Rubeņa aicinājums nejaukt savas ēnas ar grēkiem, nemesties būt sev par mūžīgo soģi, iedziļināties sevī un mēģināt saprast Dieva uzdevumu sev, kļūt par to, kas tu esi un pieņemt sevi, kā arī piedot ne tikai citiem, bet arī sev un pieņemt savu īsto patību — tādus, kādi mēs patiesi esam, nevis kaut ko mēģināt «pielaikt», līdzināties citiem. Nevar sevi varmācīgi piespiest just vai domāt kā jūt un domā citi,» tā avīzītē «Bazūne» rakstīja Braila raksta grāmatas maketētāja Herma Cīrule.

Margēvičs Tālivaldis. «ŠĶERSIELA 13. Latvieša dibināts gulags»

(3 sējumos)

Tas ir dokumentāli vēsturisks romāns par latviešu likteņiem PSRS varas elitē.

Grāmatas galvenais varonis ir strēlnieks un mākslinieks Eduards Bērziņš. Trīsdesmitajos gados Staļins viņam uztic pārvaldīt varenāko piespiedu darba nometņu sistēmu jeb gulagu «Daļstroj». Bērziņš tajā izvērš darba taktiku, kas vērsta uz ieslodzīto ekspluatāciju, nevis uz politisku

iznīcināšanu. Tāpēc politeslodzīto vidū viņš iemanto cieņu. Tomēr laiki pašā Krievijā mainās un Bērziņš krīt nežēlastībā.

Grāmatas Braila rakstā redaktore Vineta Bite lasītājiem novēl «.. lasītprieku, sekojot reālām vēsturiski spilgtām personībām atklājot daudz jaunu negaidītu faktu no Eduarda biogrāfijas. Romāns apgāž enciklopēdijās rakstīto, tas aptver periodu gadsimta griezumā un tajā ir pilna dzīves «pakete» — krustceles, nodevība, uzvara, zaudējums, vara, nožēla, atdzimšana, mīlestība, nāve, pati dzīve ar mūžīgo izvēli.»

Vēsturiskais romāns būs interesants ne tikai šī žanra cienītājiem, bet arī spraiga sižeta lasītājiem.

Pastore Luīze. «MASKAČKAS STĀSTS»

(2 sējumos)

Tas ir aizraujošs piedzīvojumu stāsts par puisēnu Jēkabu Putnu, kurš pavisam negaidīti nokļūst Rīgas noslēpumainākajā rajonā Maskavas forstatē jeb tautā dēvētajā Maskačkā. Tur viņš iepazīstas ar īstu jūrnieku Ērgli, meiteni Mimmi un sadraudzējas ar pašu Maskačkas Bosu — runājošu suni! Stāstā netrūkst ne fantāzijas, ne sadzīvisku aprakstu par pilsētas nomaļo vidi.

Luīze Pastore par šo grāmatu 2013. gadā kategorijā «Labākais Latvijas autora darbs bērniem» saņēma Latvijas Literatūras gada balvu.

Hānbergs Ēriks, Briedis Uldis. «VĀGŪZIS»

(2 sējumos)

Šī grāmata ir žurnālista un rakstnieka Ērika Hānberga un viņa drauga fotogrāfa Ulda Brieža atmiņas par

radošās intelīģences dzīvi septiņdesmito un astoņdesmito gadu Liepājā.

Herma Cīrule par grāmatā aprakstīto Uldi Briedi avīzītē «Bazūne» (Nr.7 (71)) rakstīja: *«Šajā raibajā sabiedrībā viņš [Uldis Briedis] varbūt bija pats oriģinālākais no visiem, kurš dzīvokļa interjeru papildināja gan ar ratiem, gan zārku, kuros šad tad atpūtās, gan ar kuģu zvaniem. Uldis Briedis bieži pamanījās nokļūt dažādās ķibelēs gan saistībā ar valsts iestādēm, un pat ar čeku, taču ar savu it kā «bērna vientiesību» no tām izkūlās. It kā ārēji sasaistīti šajos padomju valgos, savās dvēselēs viņi bija brīvi un neatkarīgi. Un tā ir iekšējā brīvība, ko varas un valdības ar pantiem, paragrāfiem un likumiem nevar ierobežot, tāpat kā nevar ierobežot putna brīvību debesīs — lepnu un neatkarīgu.»*

Šī ir grāmata pozitīvām emocijām un jaukai brīvā laika pavadīšanai.

SKOLAS OBLIGĀTĀ LITERATŪRA

Rungulis Māris. «AVENES»

(1 sējumā)

Tas ir garstāsts par trīs meitenēm Sibillu, Signi un Santu... Trīs meitenēm, kuru vārdi sākas tik līdzīgi, bet vienu no viņām sauc arī par Aveni. Vēl stāstā darbojas arī Romāns — puisis, kurš kaut kādā ziņā saistīts ar katru no viņām, un Sandra — jauna policijas inspektore, kam jāatšķetina dubultlieta, kurā sapinušies šie jaunieši.

Grāmata it kā uzdod mums jau labi zināmo jautājumu «Vai viegli būt jaunam?».

Māris Rungulis ir latviešu pusaudžu literatūras rakstnieks, kura darbus ir lasījis vai katrs skolēns un ne vienu gadu vien par īpaši labiem atzinusi Latvijas Bērnu žūrija. Šo grāmatu un vēl divas Māra Runguļa grāmatas reprodukcijai Braila rakstā ieteica Strazdumuižas internātvidusskolas skolotāji.

Rungulis Māris. «SIRSNĪNSALAS»

(1 sējumā)

Arī šo Māra Runguļa grāmatu reprodukcijai Braila rakstā ieteica Strazdumuižas internātvidusskolas skolotāji.

Grāmatā ir stāsts par piecpadsmit gadīgo Līvu, kurai vairāk par visu gribas būt patstāvīgai. Mammas labie nodomi sargāt meitu no pasaules ļaunuma beidzas ar Līvas aizbēgšanu no mājām. Grāmatā atradīsiet atbildes uz jautājumiem: Kur Līva pārlaidīs nakti? Vai tukšā laivu būda uz salas būs gana drošs patvērums? Kas ir dīvainā triju jauniešu kompānija, kas, izrādās, arī tur mitinās? Vai Līva viņiem piebiedrosies? Kas un kāds ir tas puisis, kas izrotā viņas laivu ar romantisko nosaukumu «Sirsnīnsala»?

Grīva Žanis. «PASAKA PAR DIEGABIKSI»

(1 sējumā)

Tas ir plaši pazīstamais pagājušā gadsimta 60. gadu populārais stāsts par bruņurupucēnu Diegabiksi, kas dodas pasaulē laimi meklēt.

Šo pasaku audioformātā ielasīja grāmatas Braila raktā redaktore Sarmīte Gromska. Viņas ar pirkstiem lasītais teksts ieskaņots audiogrāmatā «Zelta pasakas.

GRĀMATAS SAGATAVOŠANĀ

Grāmatas sagatavošanā uz 2018. gadu:

- Merķelis Garlībs. «**Latvieši**» (4 sējumos)
Grīns Aleksandrs. «**Varoņu grāmata**» (2 sējumos)
Kviks Metjū. «**Šībrīža veiksmē**» (4 sējumos)
Nesbē Jū. «**Asinis sniegā**» (3 sējumos)
Rungulis Māris. «**Gliemežvāki**» (2 sējumos)
Kerenens Mika. «**Nozagts oranžs divritenis**» (1 sējumā)
Egle Jana. «**Gaismā**» (2 sējumos)
Bakmans Frēdriks. «**Omce sūta sveicienus un
atvainojas**» (5 sējumos)
Tvens Marks. «**Ādama un Ievas dienasgrāmata**»
(1 sējumā)
Parra Marija. «**Vafeļu sirdis**» (3 sējumos)
Jānsone Tūve. «**Tētis un jūra**» (3 sējumos)
Boljē Batists. «**Tūkstotis un viena nakts ātrās
palīdzības nodaļā**» (4 sējumos)
Mīrsva Anete. «**Samsona ceļojums**» (3 sējumos)
Kaudzītes Reinis un Matīss. «**Mērnīeku laiki**»
(3. izdevums) (8 sējumos)
Edgāra Silēna, Beorns Pols. «**14-14**» (3 sējumos)

INFORMĀCIJA VISIEM

Atgādinām, ka ikvienam lasītājam, kurš reģistrējies mūsu bibliotēkā ir iespēja saņemt viņam interesējošo materiālu izdrukas Braila rakstā.

Sākot ar 2018. gadu šis pakalpojums pieejams Lasītāju apkalpošanas nodaļā. Noteikumi paliek nemainīgi.

Ja jums nepieciešamas izdrukas Braila rakstā, tad:

1. dodieties ar nepieciešamajiem tekstiem uz bibliotēkas lasītavu vai atsūtiet tekstus uz e-pastu *dinija.bite@neredzigobiblioteka.lv*. Teksti tiks pārvērsti un izdrukāti Braila rakstā vienas nedēļas laikā. Tekstu apjoms Braila rakstā nedrīkst pārsniegt 15 (A4) formāta lapas, t.i., 24`000 zīmes, kā arī pasūtītam tekstam jābūt latviešu valodā. Maksimālais pasūtījuma apjoms uz vienu cilvēku nedrīkst pārsniegt 100 lapas mēnesī. Pasūtīto materiālu lasītājs saņem iesietu spirālē vai saskavotu.

2. dodieties uz Lasītavu un paši tekstus ieskenējiet un ar *Jaws* programmatūras palīdzību noklausieties tā saturu. Nepieciešamības gadījumā ar tastatūras un Braila raksta rindas palīdzību varat to rediģēt, un, izmantojot printeri *Index 4x4 PRO*, izdrukāt Braila rakstā.

Iespēja pašam darboties īpaši noderīga studējošiem redzes invalīdiem, jo lasītavā lasītāju pašu izdrukātā materiāla apjoms un valoda nav ierobežota. Lai to varētu izdarīt, lasītājam ir jāprot darboties ar datoru, Braila raksta rindu un printeri.

Nepieciešamības gadījumā, Braila raksta nodaļa veic apmācību darbam ar Braila raksta printeri.

Pēc bibliotēkas pārceļšanās uz telpām Strazdumuižas ielā 80 liela daļa Braila raksta grāmatu krājuma glabājas Silakroga krātuvē. Tomēr visas šīs grāmatas lasītājiem ir pieejamas. Tā kā grāmatu kustība no/uz Silakrogu notiek katru otro ceturtdienu (sākot ar 25. janvāri), tad aicinām lasītājus savlaicīgi pasūtīt interesējošās grāmatas pa tālruni 67514513 (abonements) vai 67514512 (lasītava). Savukārt jaunākās grāmatas Braila rakstā (t.sk. ar taktilām ilustrācijām) atrodas uz vietas bibliotēkā un ir pieejamas uzreiz.

Vēl viens jaunums bibliotēkā — Braila raksta grāmatu brīvpieejas plaukts lasītājiem. Tas atrodas abonementā. Pie tā var pieiet jebkurš lasītājs un pašam palasīt grāmatas anotāciju vai iepazīties ar tā saturu, pirms nolemt vai grāmatu vēlas ņemt lasīšanai.

Ar bibliotēkas krājumā esošo Braila raksta grāmatu sarakstu lasītāji patstāvīgi var iepazīties bibliotēkas mājaslapā www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā E-katalogs vai uz vietas bibliotēkā kartīšu katalogā, kas atrodas Lasītavā.

Aicinām lasītājus būt aktīviem un pašiem piedalīties lēmumu pieņemšanā par reproducējamām grāmatām Braila rakstā, zvanot pa tālruni 67522131 vai rakstot uz e-pastu gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv.